

Ämne	Beslutad 2005-02-24	Datum	2008-04-03
Till		Dnr	
		Sidor	7

Verksamhetsplan för Forum för levande historia 2005-2009

Bakgrund

Intolerans, brott mot de mänskliga rättigheterna och kränkningar av alla människors lika värde och rättigheter inträffar varje dag i det svenska samhället. Brott mot mänskligheten, de grövsta övergreppen mot dessa principer, begås runt om i världen dagligen.

Forum för Levande Historia genomförde 2004 i samarbete med Brottsförebyggande rådet en undersökning om skolelevers attityder vad gäller antisemitism, islamofobi, homofobi och generell intolerans, utsatthet, delaktighet och spridning av propaganda. Undersökningen visar att antisemitism, islamofobi och homofobi i högsta grad är problem som finns i det svenska samhället – inte marginella, negligierbara problem utan högst konkreta. Den visar också att hälften av de elever som kan betecknas som intoleranta är generellt intoleranta medan den andra hälften är specifikt intoleranta. Kartläggningen visar även på starka samband mellan attityder och benägenheten att ta till våld eller på andra sätt kränka andra. Säpos årsstatistik visar dessutom på en ökning av homofoba brott och en ökad ideologisering av brottsligheten.

Sedan 1990-talet har omfattningen av olika rasideologiska gruppers verksamhet ökat. Deras kanaler att nå ut har stärkts via nätet och musiken. I dagens Sverige är rasism en realitet, på arbetsplatser, i skolor, i idrottshallar, på krogen.

Den svenska demokratin är stark, men de demokratiska värdena måste hela tiden ges ny näring. Ett samhälle som försöker leva upp till principen om alla människors lika värde är ingen självklarhet, utan måste vinnas. Rasism och intolerans måste ständigt bekämpas.

Omvärldsbeskrivning

Det finns många aktörer, nationellt och internationellt, som verkar för att stärka alla människors lika värde. Bland myndigheter märks speciellt ombudsmännen (vars roll är att utifrån den rättsliga grunden bevaka så att utvalda grupper inte diskrimineras) och Integrationsverket (vars fokus är integration, rasism och diskriminering). Rättsväsendet har i allt högre utsträckning börjat prioritera hatbrott, lagen om hets mot folkgrupp har skärpts och hets mot homosexuella har infogats i hetslagstiftningen mm. Den svenska skolan har som uppdrag att arbeta för bl a människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet och alla människors lika värde. De flesta myndigheter har, i enlighet med regeringens handlingsplan mot rasism och andra styrdokument, ett uppdrag att arbeta med dessa frågor.

Det finns också en rad enskilda organisationer som har lång erfarenhet av att verkar inom samma eller angränsande fält som Forum för levande historia, ex Fonden för mänskliga rättigheter, FN-

förbundet, Röda Korset, Rädda Barnen, Amnesty, Expo, Svenska kommittén mot antisemitism m. m .

Internationellt sett har frågorna kring intolerans lyfts fram de senaste åren. Antisemitism och rasism har t ex behandlats vid en rad olika möten inom OSSE. En särskild rapportör vad gäller folkmord har inrättats av FN. Detta var ett av slutresultaten av den serie om fyra regeringskonferenser som den svenska regeringen anordnade med start 2000. Konferenserna berörde Förintelsen, Intolerans, försoning och folkmordsprevention. 2001 hölls även en mycket omdiskuterad FN konferens om rasism i Durban, Sydafrika. Inom EU pågår ett lagstiftningsarbete för unionens medlemsstater vad gäller diskrimineringsområdet.

Generellt sett har dessa frågor under 1990 och början av 2000-talet allt mer kommit i fokus såväl internationellt som nationellt.

Forum för levande historias särart

Forum för levande historias arbetar för alla människors lika värde utifrån **Förintelsen och andra brott mot mänskligheten**. Detta sätter fokus på de grövsta brotten mot de mänskliga rättigheterna, och ger med skärpa en bild av vad som kan hända om vi slutar värna allas lika värde.

Forum för levande historia arbetar dessutom med ett **historiskt perspektiv**, i syfte att knyta samman erfarenheter som gjorts med frågeställningar som är viktiga **idag**. Att knyta samman det historiska perspektivet med frågor som är aktuella i dagens Sverige är en grundsten i verksamheten. Den värld vi lever i är ett resultat av skeenden i vår historia. Vår tolkning av det förflutna har betydelse för vår förståelse för nutiden. Genom att betrakta skeenden och tendenser i historien kan vi också få perspektiv på vår egen tid och omgivning, för att kunna förhålla oss till det som sker. Forum för levande historia kan och ska inte ersätta historieundervisningen i skolan, men kan hjälpa till att stimulera till ökat historiemedvetande.

Forum för levande historia har också i uppdrag att arbeta med både kunskap och kultur, för att sprida **fakta** men också arbeta för en **känslomässig insikt** kring värdet av alla människors lika värde. Att man har stor kunskap om fakta om Förintelsen innebär inte att man kämpar för alla människors lika värde. För att nå ut till så många som möjligt behövs flera olika arbetssätt – kunskap, kultur, samtal – och Forum för levande historias har här ett brett angreppssätt.

Forum för levande historia har också som uppgift att koppla kunskap om och tolkning av historien till en **diskussion om gemensamma värden** beträffande demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. Att låta olika åsikter brytas mot varandra är viktig för ett vitalt demokratiskt samhälle och ett sätt att utforska de egna värderingarna och upptäcka andra världsbilder.

Forum för levande historias verksamhet vilar på samma grund som förs fram t ex i den svenska läroplanen: människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta. En grundläggande rättighet i ett demokratiskt samhälle är att uttrycka sina åsikter, och att bryta sina åsikter med andras är ett sätt att skapa sig en bild av omvärlden.

Forum för levande historia har också enligt regleringsbrevet i uppdrag att verka i hela Sverige. Därför skall all verksamhet ha ett nationellt perspektiv och en Stockholms-fixering undvikas.

Arbetsformer

En förutsättning för att FLH ska lyckas med sitt arbete är att organisationen utvecklar en rad omfattande och **strategiska samarbeten** med andra organisationer och institutioner. Samarbeten innebär att fler aktörer står bakom kommunikationen och ger den legitimitet och styrka. Det innebär också kanaler ut till olika målgrupper.

FLH ska arbeta på ett **sektorövergripande och ämnesövergripande** sätt. Målen för verksamheten och för enskilda projekt ska styra hur arbetet utformas i varje enskilt fall, beroende på målgrupp och syfte med verksamheten. FLH kommer att koncentrera sig tematiskt och målgruppsmässigt under olika år, för att få största möjliga kraft i sin externa kommunikation.

FLH skall arbeta **gränsöverskridande och experimenterande**. Syftet är att nå nya målgrupper, att synas på nya arenor, och att våga ta upp svåra frågor även om de provocerar, för att väcka intresse för de frågor myndigheten har fått i uppdrag att driva.

Organisation

Forum för levande historias organisation består av tre enheter – projektledargruppen, kommunikationsgruppen samt administrativa gruppen. Förutom dessa grupper skapas inom organisationen projektorganisationer kring större satsningar. Arbetet organiseras dels i projekt och dels i löpande verksamhet. Antalet medarbetare består 2005 av ca 20 fast anställda och ca 5 projektanställda. Ledningsgruppen består av överintendenten, stf myndighetschefen samt ekonomen.

Organisationen beräknas inte växa i någon större omfattning de närmaste åren.

FLHs organisation är uppbyggd för att kunna arbeta med projekt, som kan variera från år till år beroende på hur organisationens mål förändras och beroende på förändringar i omvärlden. Projektens syfte och mål styr den arbetsstruktur och de kanaler som väljs. Projektledare ansvarar för projekt, och bygger med hjälp av externa resurser (samarbetspartners, konsulter mm) upp en organisation som är avpassad efter projektets målsättning. Till sitt stöd har projektledarna en rad interna stödfunktioner (administration, kommunikation, strategisk kunskap) och en projektcykel som reglerar beslutsvägar, kommunikationsvägar, målstyrning mm.

Viss verksamhet är löpande från år till år och organiseras då i linjeorganisationen.

Forum för levande historia eftersträvar en mångfald bland de anställda t ex när det gäller kompetens, erfarenhet, kontaktnät, ålder, kön, etnisk bakgrund och sexuell läggning.

Ekonomi

Forum för levande historia har av regeringen tilldelats 41 946 tkr för 2005.

Resultaträkning

I nedanstående tabell redovisas budget 2005 och kalkylerade kostnader/intäkter för 2005-2007.

(tkr)	2005	2006	2007
Anslag/intäkter	41 946	42 871	43 672
Kostnader	41 946	42 871	43 672
Resultat	0	0	0

Intäkterna är exklusive beslut på tilläggsbudget under 2004. I intäkterna ingår en pris- och löneomräkning som baseras på tilldelade medel i 2004 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneökning.

Investeringar

Huvudparten av den planerade investeringsvolymen för 2005 avser ombyggnationer av fastigheten såsom handikappanpassad hiss, filmsal, brandutgång etc.

(tkr)	2005	2006	2007
Investeringsvolym	2 000	2 000	2 000

Lokaler

Forum har tecknat ett hyreskontrakt from 2003-2007.

(tkr)	2005	2006	2007
Hyreskostnad	4 200	4 200	4 200

Vision

- FLHs vision är att alla människor i samhället ska ha lika värde och rättigheter.

Detta kan också uttryckas som att myndigheten ska verka för att öka respekten för individernas särart, och minska intolerans i samhället.

Denna vision kräver ett ständigt pågående, långsiktigt arbete – att förändra kunskaper och attityder tar flera generationer. Detta arbete måste bedrivas av många olika aktörer, utifrån olika aspekter. Forum för levande historia vill, utifrån sin särart, samverka med andra aktörer inom skola, kulturliv, akademiska världen, enskilda organisationer och myndigheter m fl för att närma sig visionen.

Verksamhetsgrenar

Forum för levande historia ska enligt regleringsbrevet uppdelas i två verksamhetsgrenar.

- Programverksamhet
- Kunskap, Information och utbildning

Varje verksamhetsgren har tilldelats olika mål som ska återrapporteras. Målen för programverksamheten är:

- Sprida kunskap om Förintelsen och andra brott mot mänskligheten och bidra till fördjupning och reflektion för att stärka en demokratisk samhällsutveckling.
- Nå största geografiska spridning och förankring.
- Gynna konstnärlig och kulturell utveckling samt etablera gränsöverskridande arbetsmetoder för att nå besökare som traditionellt inte tar del av aktiviteter av detta slag.

Målen för kunskap, information och utbildning är:

- Genom en bred samverkan, både nationellt och internationellt, och med stöd i forskning uppnå en ökad kunskap inom vårt uppdrag.
- Skaffa sig och stärka kunskap kring sådana ämnesområden där tidigare kunskap saknas eller behöver kompletteras.

Målgrupper

Forum för levande historia har, enligt regleringsbrevet, barn och ungdomar samt vuxna i deras närmiljö som sin uttalade målgrupp. Inom området konstnärlig och kulturell utveckling nämns också ”grupper av besökare som traditionellt inte tar del av aktiviteter av detta slag”.

Under 2005-2006 kommer Forum för levande historia, utifrån detta, prioritera följande målgrupper:

- lärare och blivande lärare i åk 4-9 och 1-3 på gymnasiet – och genom dem som sekundär målgrupp elever mellan 10-18 år.
- rättsväsendet samt blivande aktiva inom denna sektor.
- organisationer och institutioner inom kultur, media och forskning, bland dem särskilt potentiella samarbetspartners.
- personer, organisationer, institutioner som redan är aktiva inom myndighetens verksamhetsområde.

Under perioden kommer också pilotverksamhet bedrivas riktad till ungdomar på andra arenor än i skolmiljö och små barn.

2007-2009 kommer lärare och elever fortsatt var en prioriterad målgrupp i utvalda årskurser. Redan aktiva kommer också prioriteras, liksom ungdomar som nås via andra kanaler än i skolmiljö.

Tematiska inriktningar

Verksamheten kommer att inriktas tematiskt under de närmaste åren. Förutom att arbeta med det som är myndighetens kärnämne – Förintelsen och folkmord – kommer några ämnen/aspekter/mekanismer/processer lyftas fram särskilt. Syftet är att belysa dem mot flera målgrupper för att få ett klarare fokus för myndighetens verksamhet och kommunikation utåt,

lyfta viktiga frågor och bli tydligare mot användarna. Den verksamhet som genomförs mot olika målgrupper skall i möjligaste mån anpassas efter de teman som valts ut. De nu föreslagna temana skall undersökas mot de viktigaste målgrupperna, för att ge en grund för planeringen av verksamheten. Självklart skall även utrymme finnas för att plocka upp frågor i verksamheten utifrån förändringar i omvärlden och bedriva en verksamhet som lever upp till att följa med i det som är dagsaktuell.

Temat 2005:

- Bortglömda offergrupper (fortsättning från 2004, romer, HBT)
- Sverige och Förintelsen
- Intolerans, antisemitism, islamofobi

Temat 2006:

- Sverige och Förintelsen (fortsättning från 2005)
- Intolerans, antisemitism, islamofobi (fortsättning från 2006)
- Åskådare

Temat 2007:

- Åskådare (fortsättning från 2006)
- Totalitära ideologiers lockelser

Temat 2008:

- Åskådare (fortsättning från 2006/7)
- Totalitära ideologiers lockelser (fortsättning från 2007)
- Det exkluderande samhället (ev baserat på en ny elevundersökning)

Temat 2009:

- Demokratins gränser
- Totalitära ideologiers lockelser (fortsättning från 2007/08)
- Det exkluderande samhället (fortsättning från 2008)

Effektmål

Externt:

- 2009 är FLH en aktör som anses ha hög kvalitet i sitt arbete, bedriva en oberoende verksamhet och vara en intressant och kompetent samarbetspartner hos 50 befintliga eller potentiella samarbetspartners/aktörer inom skola, myndigheter, ungdomsorganisationer, universitet och kulturfären.
- 2005-2009 ökar antalet klipp där Forum för levande historia nämns.
- 2005-2009 ökar antalet förfrågningar från lärare och blivande lärare om fakta och pedagogisk vägledning kring undervisningen om Förintelsen, folk mord och intolerans.

- 2005-2009 ökar antalet förfrågningar från personer inom rättsväsendet om fakta om och metoder för att arbeta med tolerans, antisemitism, homofobi, islamofobi.
- från 2007 och framåt ska FLH initiera tre samarbeten per år nationellt och internationellt med nätverk/aktör som traditionellt inte arbetar med de frågor myndigheten har i uppdrag att arbeta med.
- 2005-2009 ska minst ett projekt per år initieras för att förnya eller kartlägga nya fakta och metoder inom myndighetens verksamhetsområde.
- 2005-2009 ska andelen projekt med ett gränsöverskridande arbetssätt (kultur-kunskap) öka.

Internt:

- 2005 ska alla verksamheter och projekt ha formulerade syften och mätbara kvantitativa och – i den mån det är möjligt - kvalitativa mål.
- 2005 ska alla interna och externa mål som ska uppfyllas enligt denna verksamhetsplan nollmätas.
- 2005 ska mål för arbetet med att verka regionalt i hela landet sättas upp (efter genomförd nollmätning).
- 2005 ska kvantitativa och kvalitativa personal- och ekonomimål sättas upp (efter genomförd nollmätning).
- 2005 ska antagen plan för framtagande av policies ha genomförts.
- 2006 ska Forum för levande historia ha implementerat balanserade verksamhetsmål
- 2005-2009 ökar antalet konsulter/samarbetspartners som myndigheten ingår kontrakt eller samarbetsavtal med, i syfte att bredda resursbasen.